Yeni Yıla Girerken Temenni ve Vaadleri Tekrar Hatırladık

Grev-Sendikalar Kanununun Tadili-Kollektif Mukavele Umumi Zam Mevzuları inşallah Buyıl Tahakkuk Eder

Demek ki insanoğlu tam 1956 defa yeni bir ümidin eşiğinde, taze hayallerle kuvvetli hamleler yaptı.

Demek ki 1956 defa 1 Ocak tarihinde yaşlı gözlerimizi elimizin teriyle sildik, büzülmüş dudaklarımızı kıpırdattık. "Ulu Tanrı hiç olmazsa bu sene.." dedik.

Evet 1956 sene bu tarihte daima bir evvelkilere baktık. İyi idiysek daha iyisini, üzülmüşsek sevinçlisini diledik. Halledilmemiş problemlerimizi başladığımız yeni senenin kucağına ümitle bıraktık.

Hayatın mânası ümit, ideali ümit, kaynağı ümit her yeni senenin başlangıcında bizi sardı sarmaladı.

1957 senesine girerken içten bütün bunları düşündük. 1957 senesinin eşiğinde yeni ümitler, taze hayaller bizi tekrar selâmlıyor. Teşebbüslerimize enerji kaynağı olacağını vaadediyor.

Hele iktisadî hayatımızda mühim bir rol oynayan işçi kütlesi, 1957 yılından neler umuyor?! Temenniler ve vaadler böyle bir günde nasıl hatırlanmasın:

Bakıyorsunuz grev hakkının tanınması mevzuunda ciddî çalışmalra yapılı-

(Devamı 5 incide)

VAAD ETTİ

MADEN-İŞ
İÇTİMAİ-İKTİSADİ-FİKRİ-MAGAZİN

Türkiye Maden. Madeni Eşya ve Makine Sanayii işçileri sendikasının neşir organıdır.

15 günde bir çıkar
Fiatı 15 Kuruştur.

YIL: 1 — SAYI: 4
29. 12. 1956 Cumartesi

Mazot Sıkıntısı Kalkıyor

Bazı Fabrikalar Faaliyete Geçti

Son günlerde umumî ahval dolayısiyle zuhur eden akaryakıt sıkıntısı, mazot ocakları çalıştırmakta olan bazı fabrikaları, durmak tehlikesi karşısında yapılmıştı.

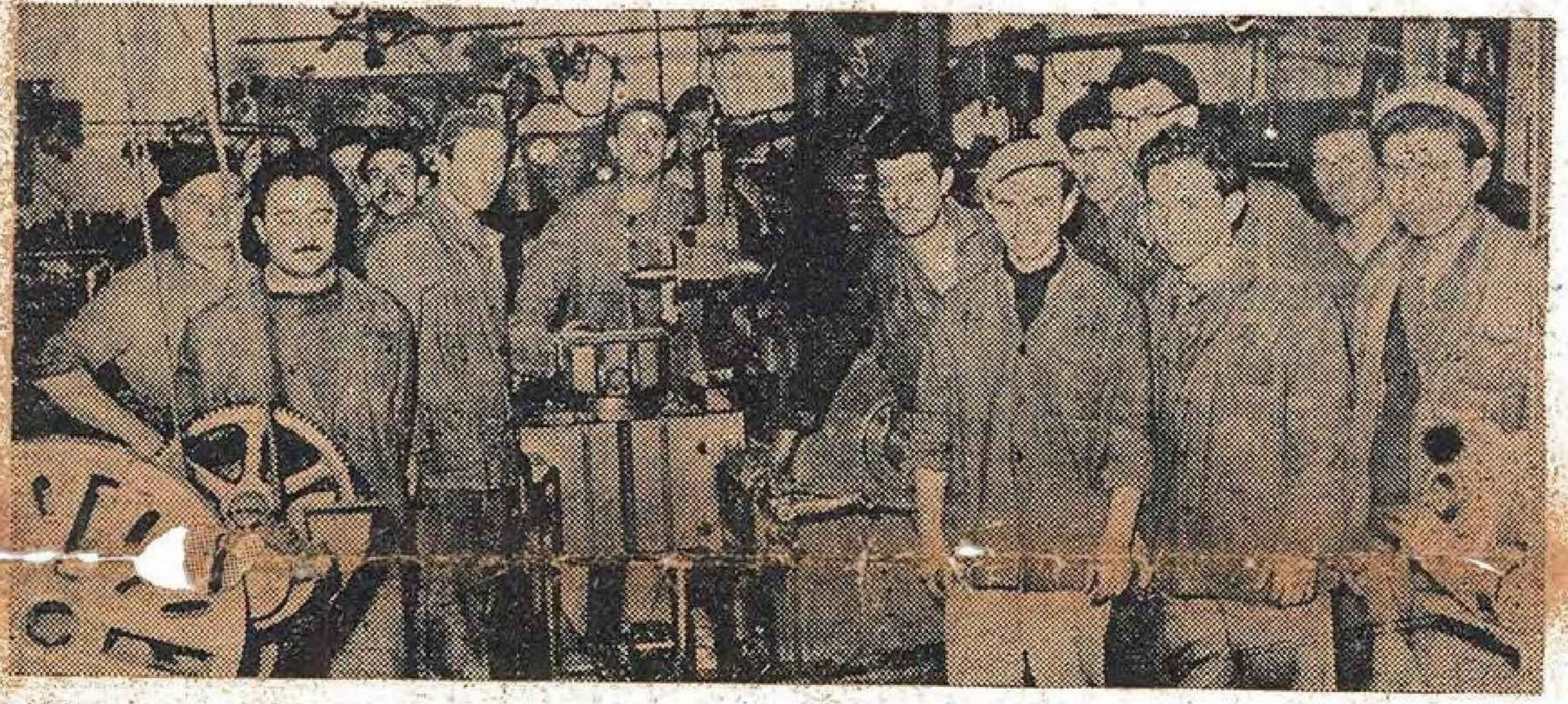
Bu nevi bazı müessese - ler, Madeniş Sendikasına durumu bildirmiş ve işçileri yarım yevmiye ile tatil etmişlerdir.

Madeniş Sendikası da derhal bu hususta gerekli faaliyetlerde bulunmuştur.

Öğrendiğimize göre son günlerde sıkıntı biraz azalmış ve Halıcıoğlunda kurulu Demas Demir Çekme, Eyüp Bahariye yolundaki Telay'ın sıcak çekme fabrikaları ile, Develi Emaye fabrikası faaliyete başla - mıştır.

Madeniş Sendikası yaptığı tetkikat neticesinde, mazot sıkıntısının uzun sürme ihtimali hükümetçe açıklandığı takdirde, bu gibi müesseselerin, ocaklarında yapacakları tadilât ile, katran veya kömür kullanılmak suretiyle fabrikaların durmasının önüne geçilmesi mümkün olduğu bildirilmektedir.

(Devamı sayfa 5 de)

MADEN - İŞ RÖPORTAJ EKİBİ: Bu sayıda Ayvansaray Civata fabrikasını ziyaret etti. İşyerinde yapılan röportajı 6 ncı sayfamızda bulacaksınız..

Başmakale

Yasak Kalkmalı

Kemal TÜRKLER

Müracaatçı, şikâyetçi veya iş takip eden işçilein sabahtan akşama eksik olmadığı bir daire vardır: Bölge Çalışma Müdürlüğü...

Teşbihte hata olmaz; âdeta işçilerin Marko paşasıdır. İşçi, müracaatının neticesinin çıkıp çıkmıyacağını, bilse de bilmese de, içini boşaltmak, derdini dökmek için oraya koşar, ve onun da işi ile uğraşan bir devlet dairesinin bulunduğunu görerek teselli bulur..

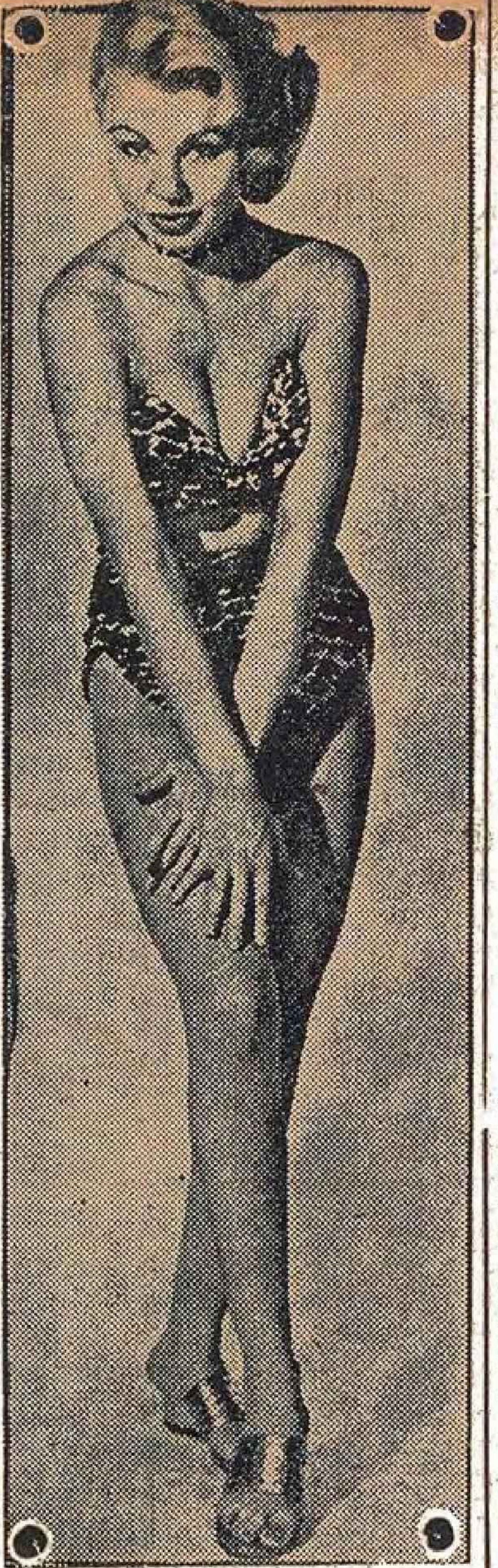
Fakat, son zamanlarda öğrendiğimize göre, bu dairede yeni iç değişiklikler olmuş: Masalarda iş takibi yasak edilmiş; memurlarla konuşmak yasak.. Antreden girdiğimiz zaman derhal iki odacı yol kesiyor: Yasak!.

Yukarıdaki herhangi bir memurdan iş sorabilmek için, kapı yanında bulunan muavin odasından müsaade almak lâzım.

İlk işittiğimiz zaman inanamamıştık. Çünkü, akıl almıyordu; koskoca Vilâyet ve Belediye dairelerinde buna benzer bir husus yoktu.

Hele demokrasinin memleketimizde ilânından ve gelişmeye başla - masından bu yana, Ankaradaki Vekâletlerde ve hattâ Reisicumhurlukta bile buna benzer yasak kaideleri kaldırılmış ve

(Devamı 5. sayfada)

ÜŞÜDÜNÜZ MÜ? Ama o halâ gülüyor. Siz şu kış günlerinde titreyip durun. Dünya bu..

Pire için Yorganı Yakanlar

İşçi Mağdur Edilmemeli

Galatada kurulu Varol Karyola fabrikası, tensikat dolayısiyle son zamanda bazı işçileri çıkarmış ve hemen yerlerine yenilerini almıştır.

Durumu etraflıca tesbit eden Madeniş Sendikası, alâkalılara müracaat ederek, tensikat dolayısiyle çıkarılan işçinin yerine kanunen 6 aya kadar başka işçi alınmaması lâzım geldini, eğer bu 6 aylık müddet içerisinde, müessese işçi almak ih

(Devamı 5. sayfada)

Ermiş işçileri Zam istiyorlar

Beyoğlu Yenişehir Dereboyu caddesinde kurulu Ermis konserve fabrikası işçileri Madenişi Sendikasına müracaatla, ücretlerine zam yapılması için toplulukla iş ihtilâfı açılmasını istemişlerdir.

Sendika durumu tetkik ettikten sonra, işçi mümessilliği kanalı ile, toplulukla iş ihtilâfı açılmasını uygun görmüş ve işçilerin imzalı dilekçeleri ile ihtilâf açılmıştır.

İşçiler yüzde 50 nisbetinde zam istemektedirler.

İşveren müessesenin, işçilerinin bu haklı talebini makul karşılayarak makul zammı vereceği zannedilmektedir.

Görünmez Kaza

Madeniş Sendikası idare heyeti üyelerinden ve Zeytinburnunda kurulu Develi Emaye fabrikası işçi mümessili Niyazi Köksal, 24. 12.956 Pazartesi günü işyerinde geçirdiği bir kaza neticesinde, muhtelif yerlerinden asitle yanmış ve derhal, yeni Mahalle sigorta işçi hastahanesine kaldırıl - mıştır.

Haber aldığımıza göre, hâdise şöyle olmuştur:

İşçiler, fıçılar arasında boş fıçı ayırırlarken, fıçılardan birinin kapağını açamamışlar ve ustabaşı, fıçıyı

(Devamı 5. sayfada)

İki Mümessil İşten Çıkartıldı

Salıpazarı inşaatı işçilerinin işçi mümessillerinden Mehmet Köksal ile Cemil Dülger, Madeniş Sendikasına müracaatla, işlerine iadelerini istemişlerdi.

Durumu tetkik eden sendika işçi mümessillerini haklı görmüş ve işin takibine başlamıştır.

İşveren müessese, işçi mü

(Devamı 5. sayfada)

Kızım Sana Söylüyorum

Dimyata Pirince Giderken

Gazetelerden öğrendik: Sayın Çalışma Vekilimiz, vaadlerinden birisini daha yerine getiriyor: Asgarî geçim indirimini 45 liradan 120—150 liraya yükselten kanun tasarısını Meclise sunmuş..

Önce çok sevindik; çünkü, işçielr bu suretle ayda en az 12—15 lira ver giden istifade edecekler.

Sonra da, eski dileklerimizi ve temennilerimizi tekrarlamıya başladık: Bu miktar 120—150 lira değil de, hiç olmazsa 150 — 200 olsun ve işçi 3—5 lira daha istifade etsin.

Öyleya, bilhassa hususi sektör işçileri ikramiyeden mahrum, çocuk zammından mahrum..

Zam meselesine gelince o da şöyle böyle..

Gene gazetelerden öğreniyoruz; bizim 150 - 200 olsun diye üzerinde durduğumuz asgarî geçim indirimi, galiba bazı komisyon ve encümenlerden geçmiş, teklifin hemen hemen yarısına inmiş..

Allah için düşünelim; esnafın ve onun yanında çalışan işiçlerin senelik 7500 lira vergi muafiyeti yanında, dileklerimiz ne kadar masumanedir.

Biz her şeyden vazgeçtik, Dimyata pirince giderken, evdeki bulgurdan olmayalım da..

Müsaadenizle sayın Mümtaz Tarhan'a min-

(Devamı 5. sayfada)

Kaynana

Sendikalar Birliği Kapanıyor mu?

Tarih huzurunda birlik idareciler Sorumlu olmayàcak

İstanbul İşçi Sendikaları Birliği İdare heyeti, 27.12.956 Perşembe akşamı fevkalâde toplantı yapmış ve birlik sakkındaki son hâdiselerin müzakeresini yapmıştır.

Malûm olduğu gibi bundan bir müddet evvel Güney Federasyonu ile Çukurova İşçi Sendikaları Birliği, 5018 sayılı sendikalar kanunun 1. ve 8. maddelerine göre gayri meşru addedilmiş ve mahkeme kararı ile kapatılmıştı. Aynı mesele hakkında, bir müddet evvel İstanbul İşçi Sendikaları Birliği için de savcılıkça bir tahkikat açılmıştı.

Haber aldığımıza göre, Türk İş Konfederasyonu, muhtelif birlik ve federasyonlara, Güney Federasyonu ile Çukurova İşçi Sendikaları Birliğini kapatan, Sorgu Hakimliği ve mahkeme kararları suretlerini göndermiş ayrıca bir mütalâa beyan etmemiştir.

Resmî makamlar 5018 sayılı sendikalar kanununun 1. ve 8. maddesine göre, ancak aynı iş kolunda bulunan sendikaların bir araya gelerek birlik kurulabileceğini bildirmekte, kanunun bu hükmüne uymayan birlki ve federasyonların gayri meşru olduğunu söylemektedirler.

Bu sebeple 10 senedir faaliyette olan, resmî makamlarca tüzükleri tasdik edilmiş, hükümetle muhtelif hususlarda, yazışmalar veya heyetler vasıtasıyla temaslar yapmış ve hattâ vekillerin bile çok defa kongrelerine, toplantılarına, ziyafetlerine iştirak etmiş olduğu bu birlik ve federasyonlar şimdi gayri meşru görülerek kapatılmaktadır.

Bazı birlik idarecilerinin ifadelerine göre, İstanbul İşçi Sendikaları Birliği yeni yılın ilk günlerinde kapatılacağı tahmin edilmektedir.

İstanbul İşçi Sendikaları Birliği şimdiye kadar, her hususta fedakâr ve Milliyetçi bir ruhla, çalışmalar yapmış ve İstanbul işçisi tarafından sevilmiş ve sayılmıştır. Diğer Birlik ve Federasyonlar da aynıdır.

Bu son hâdiseler işçiyi, oldukça üzüntüye sevketmiştir.

Bu sebeplerle, ileride tarih huzurunda, herhalde bu teşekküllerin idarecileri sorumlu olmayacaklardır.

Temennimiz odur ki, Güney Federasyonu iel, Çukurova işçi Sendikaları Birliğine tatbik edilen husus, diğerlerine ve İstanbul İşçi Sendikaları Birliğine tatbik edilmesin.

İşçi Sağlığı ve iş emniyeti

Madeni Eşya sanayiinde işçi sağlığı ve iş Emniyeti Meselesi

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ İKTİSAT FAKÜLTESİ İÇTİMAİYAT ENSTİTÜSÜNÜN 1956 YILINDA TERTİPLEDİĞİ 10 UNCU SERİ KONFERANSLARDANDIR.

Kemal TÜRKLER

1 — Ehemmiyeti:

"İşçi sağlığı ve iş emniyeti" meselesi, bilhassa son Asırda sanayiin ve makineleşmenin günden güne inkişafı sebebi ile, daima (emek) ile beraber tezahür eden (Ücret) faktörünün yanında meydana çıkmıştır. Vaktiyle emek karşısında yalnız ücret durumu düşünülürken, bugün iş yerlerindeki çalışma şartlarını da düşünmek ikinci bir mesele olarak doğmuş bulunmaktadır. Hattâ daha ileri gidilerek denilebilir ki, işyerlerinin çalışma şartları, yani işçi sağlığı ve iş emniyeti, bugün birinci plânda mütalâa edilmekte, işyerlerinin henüz kuruluş anında, binaların plânlarının çizildiği sırada; işçi sağlığı ve iş emniyeti' meselesi düşünülmektedir. Amerikada atom sanayii kurulmadan, korunma meselesi, yani "İşçi sağlığı ve iş emniyeti" ilk plânda düşünül[illegible]tir.

1 — İşçi sağ[illegible] ve iş emniyeti meselesinin memleketimize ilk girişi:

"İşçi sağlığı ve iş emniyeti" mevzuunda (Maadin nizamnamesi, Ereğli havzai Fahmiye Maden amelesinin hukukuna müteallik kanun...) gibi tarihî eski bazı mevzuat kırıntıları mevcut ise de, bu meselenin memleketimize ilk girişinin, 4 Haziran 1934 tarihli, Cenevrede toplanan Milletlerarası İş Teşkilâtının genel konferansında kabul edilen sözleşmeye katılmaya âmir 4864 sayılı kanunla olduğunu kabul etmek mümkündür.

Bundan sonra mesele, İş Hukuku içersinde mütalâa edilerek 1937 de mer'iyete giren 3008 sayılı İş Kanununun alâkalı maddeleri ile ele alınmış bulunuyordu. 23 Haziran 1937 tarih 3229 sayılı (Maden ocaklarında, yer altı işlerinde kadınların çalıştırılmaması hakkında Milletlerarası mukaveleye iltihaka dair kanun) 11.8.942 tarih 2—18562 sayılı (Ereğli Kömür Havzası Maden ocaklarında çalışan işçilerin sıhhî ihtiyaçlarının teminine dair nizamname) İş Kanununu "İşçi sağlığı ve iş emniyeti" yönünden takip eden mevzuattandır.

3 — İşçi Sağlığı ve İş Emniyeti Hususususundaki Mevcut Kanun ve Mevzuatlar:

Bunların içersinde, işçi sağlığı ve iş emniyeti ile doğrudan doğruya veya dolayısiyle alâkalı olan ve konferansımızın belli başlı temel esaslarını teşkil eden kanun veya mevzuatı şöyle ce sıralayabiliriz:

— 3008 sayılı İş Kanunu

— Parlayıcı, patlayıcı, tehlikeli ve zararlı maddelerle çalışan iş yerlerinde alınacak tedbirler hakkında tüzük (2008 sayılı iş kanunu nun 55 inci maddesine müsteniden 12.8.1952 tarih gün ve 3—15556 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla)

— Ağır ve tehlikeli işler tüzüğü (22.7.948 tarih ve 3—7896 sayılı kararname ile)

— İş kazalarında, meslek kazalarında, **Hastalık** sigortaları kanunu (27.6.1945 tarih ve 4772 sayılı) ve alâkalı mevzuat,

— Hastalık ve analık sigortası kanunu (4.1.1950 tarih ve 5502 sayılı) ve alâkalı mevzuat,

İş müddetleri nizamnamesi, günde ancak 8 saat veya daha az çalışılması icabeden işler hakkında nizamname, fazla saatlerle çalışma nizamnamesi, hazırlama, tamamlama veya temizleme işleri ile aralı işler nizamnamesi ve umumî Hıfzıssıhha Kanunu gbii işçi sağlığı ve iş emniyeti ile yakından alâkalı kanun veya mevzuat.

4 — İşçi Sağlığı ve İş Emniyetinin Madeni Eşya Sanayiinde Ehemmiyeti:

Görülüyor ki işçi sağlığı ve iş emniyeti çok geniş bir mevzudur. Adeta bir muammadır. Aynı zamanda mevzu yalnız madenî eşya sanayii ile alâkalı olmayıp bütün branş ve iş kollarını alâkadar etmektedir. Böyle olmasına rağmen, bugünkü durumda bilhassa memleketimizde, işçi sağşlığı ve iş emniyeti mevzuu, Madeni eşya sanayiinin belli başlı meselelerinden bulunmaktadır.

Madeni eşya sanayiinde çalışanların sık, sık çeşitli kazalara düçar olmaları parmak ve el kopmaları veya ezilmeleri, feci yanmalar, infilâklarda yaralanmalar sakat olanlar veya feci şekillerde ölümler, çeşitli meslek hastalıklarına tutulmalar, her gün işçi ekseriyetinin sigorta, dispanser ve hastahanelerini doldurup, boşaltmaları ve bunlar içersinde bilhassa veremden mustarip olanlar, "İşçi Sağlığı ve iş emniyeti" mevzuunun madeni eşya branşında ki ehemmiyetini bariz bir şekilde ortaya koymaktadır.

5 — İşçi Sağlığı:

İşçi sağlığı ve iş emniyeti mevzuunu hakkıyla inceliyebilmek için, meseleyi üç kategori içersinde mütalâa

Kollektif muzakerenin tarihçesi

1954 SENESİNDE İŞ VE İŞÇİ BULMA KURUMU BİNASINDA AÇILAN VE ÜÇ AY DEVAM EDEN SENDİKACILIK KURSU NOTLARINDAN:

Bu ders, birbiriyle yakından alâkalı iki konu olan kollektif müzakere ve prodaktivite (verim) ye ait sekiz dersten birincisidir.

Kollektif müzakere ile, bir sendika ve bir işveren arasında yapılan müzakere ile ücretlerin ve çalışma şartlarının tesbiti, kasdedilir. Bu, her bir işçi ve onun işvereni arasında ücret ve çalışma şartlarının tesbiti için yapılan ferdî müzakereden farklıdır.

Prodaktivitenin mânası, her birim başına istissal edilen miktardır. Meselâ her metrekare arazinin, her makinenin veya her işçinin istihsal ettiği miktar. İşçilik sahasında prodaktivitenin umumiyetle mânası bir saat zarfında bir işçi tarafından istihsal edilen şeylerin miktarıdır. Bu miktar daha iyi makineleri icadı ve istihsal ameliyesinin daha verimli şekilde tertiplenmesiyle gittikçe artmaktadır. Artış Amerikada süratli ve dünyanın diğer taraflarında daha tedrici bir şekilde olmuştur.

Sizleri alâkadar edeceğine emin olduğum bir sorunun cevabının bir kısmını burada izah edelim. Amerikan işçileri niçin müreffehtir? Amerikan işçileri nasıl oluyor da otomobil sahibi olabiliyoralr? Kısmen bu sualin cevabı Amerikan işçisinin prodaktivitesinin yüksek olmasıdır. İşçiler fazla istihsal yaparlar ve buna karşılık işverenler yüksek ücret verirler ve yüksek ücret alan işçiler otomobil alabilmeye muktedir olurlar.

Cevabın diğer kısmı, kollektif müzakerenin Amerikada iyi bir şekilde yerleşmiş olması hususudur. Kollektif müzakere, işçilere, yüksek prodaktivitelerinden elde edilen menfaatlerden âdil bir pay temin etmelerine yardım eder. Kollektif müzakere, işverenin artan verimin mümkün kıldığı fazla serveti kendisine alıkoymamasını, buna mukabil onu, işçileriyle paylaşmasını sağlar.

Prodaktivite, ne yalnız işveren ve ne de yalnız işçiler tarafından değil fakat her ikisinin işbirliği ile artırılabilir. Eğer işçiler artan verimden menfaat elde etmemişlerse o zaman işbirliği yapmıyacaklar ve işbirliği olmayınca da istihsal artmıyacaktır. Fakat işçiler eğer kârdan hisse alırlarsa, daha istekli olarak çalışırlar. O halde, kollektif müzakere ile prodaktivite arasındaki yakın rabıtayı anlamış oluyoruz.

Kollektif müzakere bir Amerikan icadı değildir. O, modern endüstri hayatının şartlarının bir neticesidir. Modern endüstrinin temeli Avrupa ve dünyanın diğer taraflarında, atıldığı gibi, kollektif müzakerenin esası da oralarda kurulmuştur. Kollektif müzakere, bununla yasak edilen birkaç memleket hariç, doğmasına müsaade edilen her yerde, kendi kendine doğmuştur.

Kollektif müzakereyi anlamak için, hemen hemen iki yüz sene öncesine gitmek ve ekonomi tarihini

Asgari geçim indirimi yükseldi

Asgarî geçim indiriminin yükseltilmesi hususunda Meclise verilen lâyiha kanunlaşmış ve muafiyet hadleri şu şekli almıştır: Bekârlarda 225, evlilerde 375 1—2 çocukluklarda 450, 3—4 çocuklularda 525, 4 den fazla çocuklularda 600 kuruş, günlük kazançlardan muafiyete tabi olacak ve bu miktarın üstündeki kazançlardan vergi alınacaktır. Bu suretle işçiler ayda 8—10 lira yeniden istifade edecekler

Yurdumuzda işçi

Yılmaz TUNA

İşçi Sendikalarının işçilerin geçim ve sıhhatleri ile meşgul oldukları kadar; işverenlerin de, aynı zaviyeden düşünerek hiç olmazsa Sendikalar kadar işçisine yakınlık göstermesi lâzımdır. Bunun başlıca iki sebebi vardır:

Birincisi, (Takım işler, el övünür) dedikleri gibi, işçi çalışır işveren övünür. Eğer takıma bakılmazsa zamanla iş görmez, bunun gibi işçi tatmin edilmezse beklenen işi veremez. Kaldı ki, takıma bakmak için gene işçiye ihtiyaç vardır.

İkinciye gelince, burada başlıca husus işçinin psikolojisini tahlil ve ona göre hareket etmektir. Eğer dikkat edilecek olursa, bu dar gelirli zümre hiçbir fedakârlıktan kaçınmaz: Cemiyete faydalı işlerde, muhtelif yardımlarda, Devlet hizmetinde bu vasat tahsilli insanlar, daima başta gelirler. Misal mi istiyorsunuz? Gelin sizinle beraber İstanbul'da münteşir yevmi Milliyet gazetesinin tertiplediği (Felâkete Uğrayan Macar Milliyetçilerine Yardım Kampanyası)nın tediye listesini tetkik edelim. Göreceksinzi ki, karınca kararınca kabilinden olmakla beraber en başta Türk işçisi gelir.

Şu halde anlayışlı ve hiç bir fedakârlıktan kaçınmayan işçimizin ruh haletine göre hareket edip; sıhhat ve geçimi temine çalışıldığı gibi, ruhu besleyici unsurlar olan Spor ve Müziği de ihmal edilmemelidir.

Şüphesiz onlar da herkes gibi havadisleri, spor ve müzik sahalarındaki faaliyetleri takip etmeyi arzu eder ve bundan zevk duyarlar. Neden onların bu basit ve az masraflı ihtiyaçları temin edilmesin. Yorgun işçimiz öğle paydoslarında yemeğini yedikten sonra bedenî istirahate ihtiyacı olduğu kadar, ruhî dinlenmeye de ihtiyaç gösterir. Basit bir hoparlör teşkilâtıyla bu ihtiyacı karşılanabilecek olan işçinin hem ruhu okşanmış, hem de günlük ikinci çalışma zamanına zinde bir dimağla hazırlanmış olur.

Türk gençliğine büyük bir güvenle baktığımız şu sıralarda, akla yalnız okul ve Üniversite talebeleri gelmemelidir. Kendi kanaatime göre, bütün büyük sanayi memleketlerinde olduğu gibi, yurdumuzda da işçi tabakası gençlik zümresinin başında gelir. Fikrimi şu misalle destekliyebilirim: Millî Savunma kuvvetlerimizin motorize vasıtalarla etçhizatlandırıldığı şu sıralarda, eli işe yatkın işçimizin her hangi bir memleket dâvasındaki rolü mühim olacaktır.

Görülüyor ki, asrımızda işçi mefhumunun yeri büyüktür. İşte doğru görüşlerinin bir neticesi olarak bugünkü Menderes Hükümeti yurdumuzda sanayie büyük ehemmiyet vermiş ve güzel yurdumuzun birçok sahalarında ağaç yetiştirir gibi fabrika bacalarının yükselmesini temin etmiştir. Hiç şüphe yoktur ki, hükümetimizin takip etmiş olduğu şu istikametin, memleketi selâmete götüreceği açık bir hakikattir.

Çocuk işçiler

Turhan Bayraktar

Son seneler içersinde, ele alınmayan sosyal dâvalardan biri de, işyerlerinde çalıştırılan 18 yaşını ikmal etmemiş çocukların durumudur. Gerek maddî hususta takviyeye ihtiyacı olan ve gerekse, çalışmasıyla bir aileyi geçindirmeye mecbur olan bu kimselere işverenlerin bir parça daha alâka göstermesi beklenmektedir.

Birçok işyerlerinde, 18 yaşından küçük ve çocuk denecek kadar bir cüssede olan bu küçük işçiler, bazen ağır işlerde kullanılmaktadır. Daha kemikleri sertleşmeyen ve ağır işlerde çalıştığı müddetçe bir gül gibi solan genç işçilere bol şekilde yardım yapılmalıdır.

Şöyle ki, senelerden beri kendini mesleğine vererek ihtisas sahibi olan ve o işin bütün zorluklarına alışan yaşlı veya dinç işçilerle kabili kıyas edilmemelidir Devlet sektörlerinde bir ustaya ve çırağa bir mevki verildiği gibi hususî iş yerlerinde de aynı husus tatbik edilmelidir.

Geçenlerde bir otomobil tamirhanesinde 16 yaşlarında bir çocuğun, koskoca bir mazot arabasının altına girdiğini ve kan ter içersinde çalıştığını gördüm. Kendisine:

— Bu işi yapacak senden başka kimse yok mu?

Diye sorduğum zaman: Çocuk elinin teri ile yüzüne akan saçlarını geri iterek:

— Yok beyim, dedi. ve bir teknisyen edasiyle: yok

— Ustan ve patronun sana yardım etmedi mi?

— Ustam yok!.. Patronum var ama, hafif iş olduğu için bugün elbisesini çıkarmadı ve benim yapmamı istedi.

Yapılan işe, hiç anlamadığım halde bakınca, içimden "hafif iş bu ise, ağırından bu çocuğu Allah korusun" dedim. Çünkü, daha çocuk denecek kadar küçük olan bu usta taslağı bir gün kaldıramıyacağı bir parçanın altında kalarak, hayatına doyamamış olacaktır.

Bariz bir misal olarak, anlattığım bu hâdiseden sonra, hususî işyerlerinde çalışan çocuk işçilerin, ilgilileri tarafından alâkadar olunması bir zaruret halini almıştır.

Az para vermek suretiyle, çocuk denecek kadar küçük usta taslaklarına fazla iş yaptırmak isteyen bu kabil işverenlerin herhangi bir kaza neticesinde ne derece suçlu olup olmadıkları bizce meçhuldür.

Bunun haricinde, bir de bazı hususî işyerlerinde ve bilhassa demir madeni fabrikalarda, genç çocukların ağır yükler altında çalıştırıldığı görülmektedir. Giyim ve gıda mevzuunda zayıf olanları da zamanla hastalanmaktadır. Hattâ sigortasız oldukları için bir hastahane yüzü dahi görememektedirler.

Bu durum karşısında, hususî işyerlerinde çalışarak geçimlerini sağlayan yarının genç ustalarına, bugün

Türk işçisinin Yeni Yılı Kutlu Olsun !.. - Maden-iş -

6 Ay Y. Hakem Kurulunda Neticelenmiyen ihtilâf

Mecidiyeköy ikinci taş ocağında kurulu profile Demir fabrikası ile Madeniş Sendikası arasında, işçi ücretlerine yüzde 50 zam yapılması hususunda 28.1.956 tarihinde çıkmış bulunan toplulukla iş ihtilâfı İl Hakem Kurulunun 22.5.956 tarihli kararı ile Yüksek Hakem kuruluna intikal etmiştir. İhtilâf Yüksek Hakem Kurulundan bir türlü neticelenip çıkmamıştır.

Öğrendiğimize göre, Yüksek Hakem Kurulu bir ana kararı ile, Bölge Çalışma Müdürlüğünden bazı hususların tetkikini istemiştir. Fakat Böyle Çalışma Müdürlüğünden istenen şey bir türlü Yüksek Hakem Kuruluna gönderilememiştir.

Sendika bir konferans tertip ederek işçilere, meseleyi açıklamaya ve ilgilerle temas ederek, işçinin daha fazla mağduriyetine sebebiyet verilmemesi için kararın müsbet veya menfi bir an evvel çıkarılmasını istemeye karar vermiştir.

Türkiye ancak böyle kalkınabilir

Adlı kitapta işçi mevzuu

Bir müddet evvel yayınlanan "Türkiye Ancak Böyle Kalkınabilir" adlı küçük bir kitap elimize geçti. Müellif Dr. Kemal Bekata, sosyâl ve iktisadî meseleleri ele alarak, en esaslı hususlardan bir hülâsa çıkarmış.

Ankara Hukuk Fakültesi mezunu ve Bern Üniversitesi İktisat Doktoru Bekata, kitabında işçi dâvasına da geniş bir yer vermiş.

Kalkınma hamlesinde bu dâvanın da rolü olduğuna inanan yazar, meseleyi misâl olarak ele almakta ve şunları belirtmektedir:

"Bilhassa iktisaden geri kalmış memleketlerde halkın, memleketin kalkındırılması için gözönünde tutulması gereken mühim noktalardan birisi ve başlıcası, halka maddî mükellefiyetler yüklemekten ka[illegible] Bu bakımdan, ilk ele alınacak mevzu, sosyâl sigortalarımızdır.

Türkiye'de sosyâl sigortalar tam mânâsiyle bedavaya tahakkuk ettirilebilir. Yapılacak şey, işçi istihlâk kooperatifleri kurmaktır. Buralardan, işçilere asgarî kârla temiz bir şekilde istihlâk maddeleri satışı yapılır. Bu kooperatifler vasıtasiyle elde edilecek kâr, prim olarak sigortaya devredilir.

Bu suretle:

a) İşçi sigortaları primleri dolayısiyle mevcut vergi muafiyeti ortadan kalkar; devletin vergi geliri artar;

(Devamı 5. sayfada)

Migros'lular Maden - İş'in objektifi karşısında..

Migros işçileriyle bir Röportaj

İstanbulda âmme hizmeti gören bir müessese var: adına Migros diyorlar. Migros, birçok vaatlerle işe başlamış olan bir müessese, vaatlerinin hepsini yapamamışsa da bir kısmını sağlamış, evlerimizin önüne kadar gelerek hiçbir sıkıntısız iaşemizi temin etmekte, bakkaldan almak mecburiyetinde kaldığımız bazı gıda maddelerini bize tertemiz paketler içersinde, modern makinalarla el değmeden doldurulmuş, ambalaj yapılmış vaziyette, satışına emin, temizliğine emin, aldatılmadığınıza emin, alışverişinizi yapmakta olduğumuz bir müessesedir.

Bilmem benim hoşuma giden bir tarafı da herkesten duyduğum gibi işçilerine gayet iyi bakarmış, maaşlarını çok yüksek verirmiş, işçilerine iyi muamele yaparmış, vesaire..

Malûmya serde sendikacılık var. Hem bir gazete de çıkarmıya başladık. Hazır alışverişe gelmişken satıcısı ile iki kelâm edeyim de biz de bu müessesenin işçilerine bu kadar iyi bakmanın sırrını öğrenelim dedim.

Şöyle neşeli bir şekilde yanına sokuldum. Selâmün aleyküm arkadaşlar hayırlı pazarlar olsun, bakıyorum hayatınızdan memnunsunuz, temiz pak, soğuk moğuk demeden neşeli neşeli çalışıyorsunuz.

— Ne yapalım ağbi neşeli çalışmasak satış yapamayız. Herkese ayrı ayrı şerbet dağıtmaya mecburuz.

— Maşallah, iyisiniz canım, halinizden şikâyet edecek bir derdiniz olmazsa tabi neşeli çalışırsınız.

— Sen ne söylüyorsun ağbi hangi halimizden bahsediyorsun, günde 13—14 saat çalışan bir işçi de hal mi kalır ki..

— Çalışıyorsunuz ama elbet karşılığını da alıyorsunuz. Demek ki günde 5 saat de mesai yapıyorsunuz demektir. Maaşınızla da eklenince epi bir para tutar.

— Ne mesaisinden bahsediyorsunuz. Biz mesai falan almadığımız gibi pazar yevmiyelerimizi de vermiyorlar. Bayram paralarını daha yeni verdiler.

— Nasıl olur kardeşim, siz işçi olursunuz da mesainizi, pazar yevmiyelerinizi vermezler.

— İşte vermiyorlar. Vermedkileri gibi bir de arabadan vermiş olduğumuz açıkları da işlerine geldiği gibi kesiyorlar. Bazan maaşın tamamını kesiyorlar da sesimizi bile çıkaramıyoruz. Bunlar nasıl geçinecek, ev kirasını nasıl verecekler bile demiyorlar. Artık sen nasıl neşeli olduğumuzu tahmin et.

— Peki sizin mümessiliniz, sendikanız yokmu, yahut Bölge Çalışma Müdürlüğüne bunlar için müracaat etmediniz mi?

— Mümessilimiz de var, sendikamız da var. Bölge Çalışma Müdürlüğüne de müracaat ettik, gelen müfettiş de bizi haklı gördü, mesai ve pazar paralarını alırsınız, dedi ama daha bir şey çıkmadı.

— Eh demek ki daha muamele tekâmül ediyor, muhakkak alırsınız hem paranızı bankada birikiyor zannedin, bir gün gelir toptan alırsınız.

— İnşallah müessesenin dediği gibi olmazsa alırız.

— O ne demek?

— Bilmem ki Ankaradan emir geldi 11 saat çalıştırabiliriz diyorlar. Fakat bize bir tamim yapılmadı. Mümessiller tamimi görmek için gittiklerinde işte deyip sümenin içersinden gösterip, gene sümenin içine koyuyorlarmış, halbuki bizim

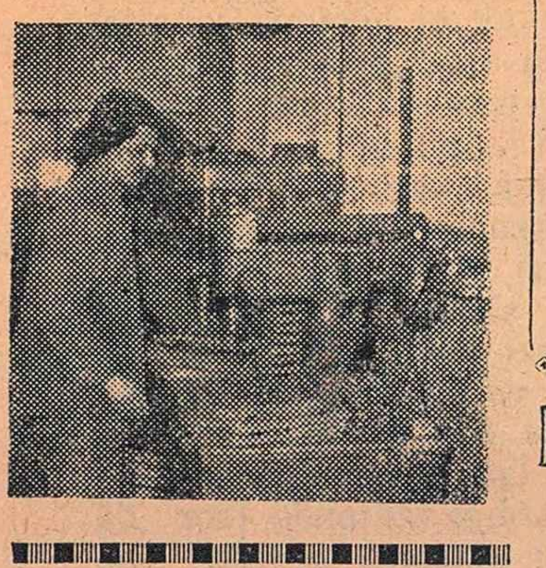
(Devamı 5. sayfada)

Demir Çekmede Yeni Mümessiller Seçildi

Topçularda Kurulu Demir ve Bakır Ltd. Şti'nin Demir çekme fabrikası işçi mümessillerinden Topuz Aslan bundan bir müddet evvel ayrılarak, Denizlide kurulu bir bakır çekme fabrikasına gitmiş ve derhal orada, Madeniş Sendikasının şubesini kurmak için faaliyete geçmiştir.

Fakat, ayrıldığı işyerinde mümessillik kadrosu açık kaldığından, diğer mümessil de mümessillikten ayrılmış ve işçiler yeniden mümessil seçimi yapmışlardır. 24.12.1956 tarihinde yapılan seçimde, Madeniş Sendikasının adayları Hacı Engin, Ali Us asil, Hüseyin Coşar, Ali birinci yedek işçi mümessili seçilmişlerdir.

Başarılar dileriz.

Yazan: Jacob S. Potofsky

Daha iyi bir dünyanın Yaratılmasında İşçilerin Oynadığı Rol

Bu makale, yakınlarda birleşmiş olan Amerikan İşçileri Federasyonu - Endüstri Organizasyonu Topluluğunun resmî aylık dergisinde neşredilmiştir. Muharrir, Amerikan Elbise Sanayii İşçileri Sendikasının Başkanıdır

Hür dünyadaki teşkilâtlandırılmış işçiler, hürriyet — şahsın kıymetine ehemmiyet veren hürriyet — gayesiyle uğraşmaktadırlar. Bu makalede, Birleşik Devletlerdeki en büyük işçi sendikalarından birisinin resmî şahsiyeti, işçilerin diğer memleketlerdeki ibçilere olan alâkasını izah etmekte ve aranılacak asgarî başarıların ne olacağını belirtmektedir.

"Teşkilâtlandırılmış işçiler, bütün dünyadaki işçiler için sulh, hürriyet ve daha yüksek hayat standardı temin gayesiyle uğraşmaktadırlar. Hür İşçi Sendikaları Enternasyonal Konfederasyonunda beraberce oturduğumuzda, yirminci asrın işçi sendikaları hareketini yaratan gayelere insanlığın varabilmesine yardım hususunda kardeşler gibi beraber ve bu gayeye iman etmiş vaziyette oturmaktayız.

Hür olan bizler, esir olanlara yalnız yardım etmeğe çalışmaktayız. Kuvvetli işçi teşekkülleri kurmuş olan bizler, diğer işçilerin de kendileri için kuvvetli işçi teşekkülleri kurma hususunda yardım istemekteyiz.

Hür işçi sendikalarının Şimalî Amerika'da yüksek hayat standardı getirme hususunda ne yaptığını biliyoruz. Biz, dünyanın başka taraflarında da kuvvetli ve hür işçi sendikaları görmek istiyoruz ki, onlar da sulh ve emniyetin her bir şekilde tadını çıkarabilsinler.. Şu hususu gayet iyi biliyoruz ki, hürriyet ve emniyet olmadan, sulhun mânâsı yoktur.

Bizim refah zirvesine vardığımızı demek istemiyorum. Biz, bu raddeye daha varmadık. Daha teşkilâtlandırılmamış milyonlarca işçi vardır ki, bunlar, işçi sendikalarının faydalarından hisselerini alamayıp, kendileri ile çocuklarının maddî ve manevî hayat şartlarını düzeltmek fırsatından mahrumdurlar.

Amerikan işçilerinin, Amerikan İşçileri Federasyonu ile Endüstri Organizasyonu Topluluğunun birleşmelerini iyi olarak karşılamalarının sebeplerinden birisi de budur.

Biz, birleşmek, daha kuvvetli bir hâle gelmek ve teşkilâtlandırılmış işçileri daha tesirli bir hâle getirmek istiyoruz. İşçi sendikalarını daha teşkilâtlandırılmamış milyonlarca işçinin ayağına getirmekle, kıymetli bir fırsat meydana geleceği kanaatindeyiz.

Bu birleşme, yalnız teşkilâtlandırılmış işçilerin en iyi menfaati için değil, çalıştığımız şehirlerin de en yüksek menfaati için plânlanmıştır. Teşkilâtlandırılmış işçiler, her vatandaşın en yüksek menfaatleri ile uğraşmaktadır. Bu, hepimize tesir eden dahilî ve enternasyonal meseleler ve problemlerle uğraşır.

Bu birleşmenin ilk meyveleri, muazzam bir şekilde organize edilmiş bir kampanya olacak ve kuvvetli endüstri grupları önünde, zayıf vaziyette bulunan işçiler, ekonomik bakımdan kendilerine yardım edecek bir sözcü bulacaklardır.

Dünyanın geniş sahalarında yapacak daha çok şeyler vardır. Etrafımıza baktığımızda, karanlık noktalar, diktatörlükler, açlık, okuyup yazmamak ve tarif edilemiyecek fakirlik görmekteyiz. Büyük sahalar mevcuttur ki, burada günlük yiyeceği bir kaç tane pirinç veya bir avuç buğday olan ve insana lâyık olmayan mahrumiyet içinde yaşayan ve sonsuz bir ümitsizlikle istikbâle bakan milyonlarca insan yaşamaktadır.

Bunlar, bizim gayet tabiî addettiğimiz bir çok şey için hasret çekmektedirler. Demokrasi ve hürriyete keza hasret çekmektedirler. Totaliter diktatörlükler, imparatorluklarını bu milyonlarca kadın, erkek ve çocuk-

(Devamı 5. sayfada)

Maden - iş Kongreve davet edildi

Dağiş - Senka (Değirmisaz kömür işçileri sendikası), Madeniş sendikasına bir davetiye göndererek, sendikanın 6.1.957 Pazar günü saat 11 de, işletmenin sinema salonunda yapılacak kongresine davet etmektedirler.

Sendika yazısında "Bu mutlu günümüze işçi vatandaşlarımızın dilek ve temennilerini umumî efkâra duyurulması bakımından teşrif etmenizi ehemmiyetle rica ederiz) demektedir.

Başkan İ. Hakkı Ertekin ve sekreter M. Kemal Tezelli imzası ile gelen davetiye üzerinde Madeniş Sendikası ehemmiyetle durmaktadır.

Kongreye Sendikadan bir temsilci heyet gönderilecektir.

Şimdiden kongrenin başarılı olmasını temenni eder, işçiler için faydalı kararlar alınmasını dileriz.

Iş ve işçi bulma kurumunun Madeni eşya Masasında

Madeniş Sendikası ile, İş ve İşçi Bulma Kurumu arasında son zamanlarda, iyi bir işbirliği teessüs etmiştir. Bu iş birliğinin kuvvetlenmesinde, Kurumun Madeni Eşya masasına bakan, ve esasen Madeni Eşya işçilerinden olup, o makama getirilmiş bulunan Recep Bey'in büyük hizmetleri olmuştur.

Vaktiyle kurumun Madeni Eşya masasına bakan Recep Beyle beraber, gene işçilikten yetişen ve gelen Hayri Pozam vardı. Bu çok sevgili dostumuzun ayrılması üzerine Madeniş Sendikası, yerine başkasının alınmasını müteaddit defalar istemiş bulunuyordu. Kurumun Ankaradaki son danışma kurulunda da bu hususta, genel müdürlükçe vaadde bulunulmuştu.

Bundan sonra Recep Beyin yanına, bu işlere vakıf olmayan başka birisinin verildiği görüldü.

Yeni sene kadrosu ile de bir enstitü mezununun daha alınacağını sevinerek öğrendik. Haberin ne derece doğru olduğunu henüz bilmiyoruz. Fakat, her makul isteği yerine getirmiye çalışan kurumun katlanmakta olduğu fedakârlığın hayranlarındanız.

Yalnız Madeni Eşya masasında çalışanın adedi artınca, her memurun kendi başına iş görmesi ile netice alınamıyacağı, hattâ eski mevcut nizamın ve neticenin dahi alınamıyacağı malûmdur.

Bu sebeple, masanın eskisi ve işlere en çok vakıf olanı, diğer arkadaşlarının da işini ayarlayıcı şekilde organize edilmelidir.

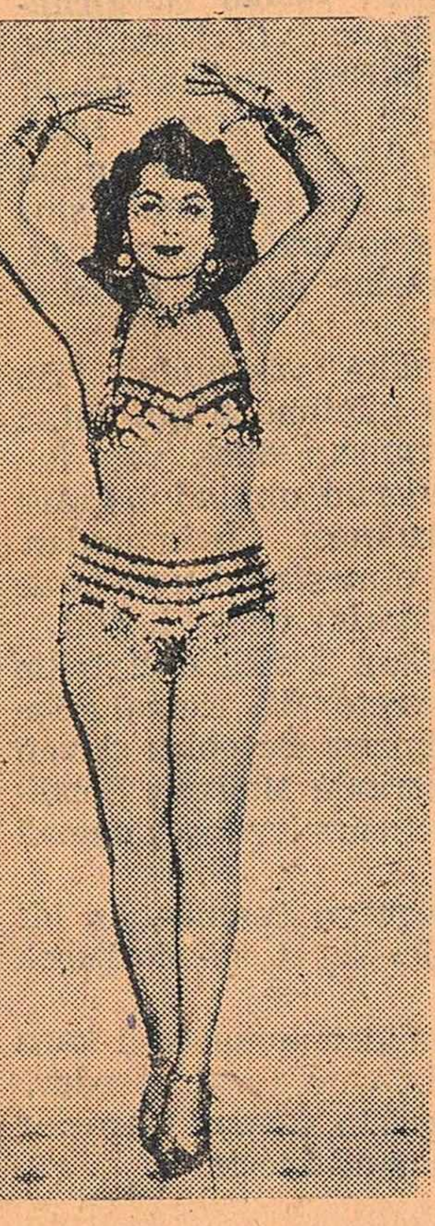
Türkiyenin en büyük gardrobuna sahip bulunan

SEMİRAMİS

15 Yaşında iken bir tuvalet sahibi olmayı nekadar arzuluyordu..

Sanat çerçevesi içine girenlerin arasında en çok ziyneti ve zengin gardrobu bulunan kimdir?..

Şeklinde bir anket yapılsa, münakaşasız olarak dansöz Semiramis, en çok rey toplayan sanatkâr olur.

Bu da tüllüsü!

Hakikaten Semiramis, çok titiz ve giyinmesini de bilen — bilhassa sahnede — en zengin kostümlerle görünmesine riayet eden "tek dansöz"dür. Gardrobunda bulunan dans kostümleri bir servet denecek kadar değerlidir.. Ya banka kasasında muhafaza ettiği ve hepsini de sigorta ettirdiği ziynetleri!..

Semiramis'in evi ise bir laboratuar kadar temiz, eşyaları da o derece değerlidir. İnsan; gıcır, gıcır muşambalara basmak, eşyaları kirletmemek, koltuklara oturmamak için âdeta kendi kendinle mücadele eder. Semiramis ne kadar temizse, annesi de o derece titiz ve aynı zamanda hassastır da...

Semiramis, gardrobundan sırf parlak taşlardan yapılmış bir dans kostümünü çıkartarak bana izahat vermeye başladı:

— Tesadüfe bakınız, şu kostümü ben Amerikada yaptırmış ve ancak iki defa giymiştim. Halbuki "Simbatın oğlu" filminde dansöz Neclâ Ateş'in üzerinde de bu kostümün benzeri yok muydu? Artık siz takdir ediniz ki Neclâ Ateş bile benim kostümümü taklid ediyor. Kendisi orada bu kostümü görmüş ve çok beğenmişti. Ben yurfda döner dönmez benzerini yaptırmış!.."

— Şu salde bir hayli pahalı olsa gerek?

— Amerikada 1900 dolara yaptırmıştım!

— Desenize bu da bir servet!

Semiramis bir an için daldı ve gene gardrobuna giderek bu defa tuvaletlerini ve kokteyl elbiselerini göstermeye başladı:

— Bilir misiniz, ben 12 yaşında iken bir tuvalet sahibi olmayı ne kadar çok arzu ediyordum. Çok defa tuvaletli kızları görür, içimi çeker ve kendi kendimi teselli etmeye çalışırdım. 15 yaşında iken bu arzumu anneme izhar edince, arzum fazlasiyle yerine geldi ve ben de ipekten bir tuvalete kavuştum..

— 15 yaşından önce neden tuvalet yaptırılmadı?

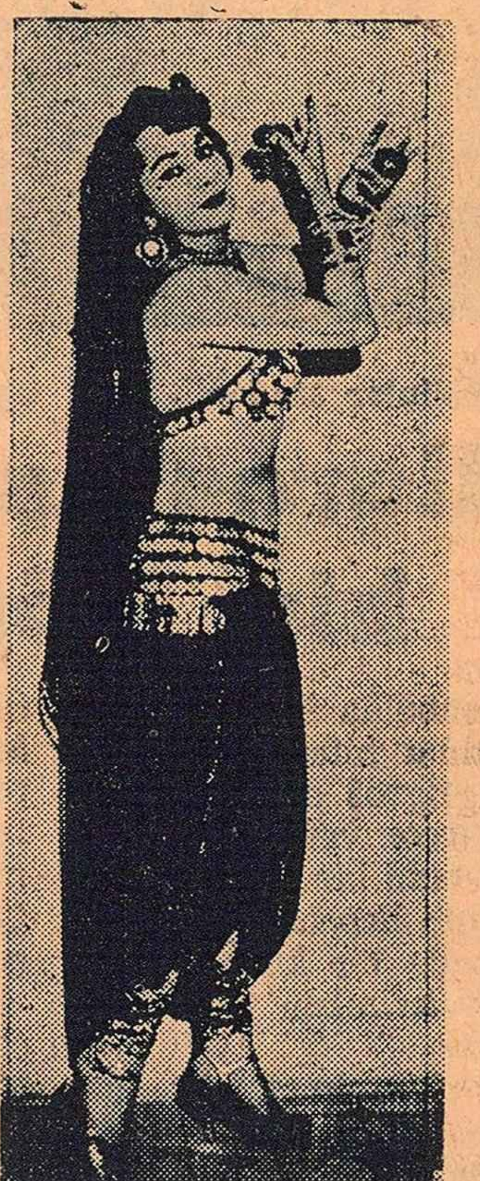
— Küçük olduğumu ileri sürüyorlardı!

— Yeni tuvaletinizle ilk defa olarak nereye gittiğinizi de hatırlar mısınız?

— Pek tabii.. Koleje gidiyordum ve Kolejin de çayı vardı o zaman giydim fakat siz gelin de bana heyecanımı sorunuz.. Zannediyordum ki herkes bana bakıyor ve tuvaletimi tetkikten geçiriyor. Oysaki o gün bütün arkadaşlarım zarif kıyafetleriyle bir orkide demeti halindeydiler..

— O gün de dans ettiniz mi?..

— Ben o zaman dans ve raksa meraklı idim ama, daha ziyade bale yapıyordum.

197 Reşat altını tutan 100 bin lira olan dans kostümü

— Siz balerinlik yaptığınıza göre şimdi de raks ve dansetmek ve bu işlerle meşgul olmak tezat teşkil etmiyor mu?

— Tamamen ayrı.. Hepsi de bir sanat olduğuna göre mesele kalmaz. Yalnız, branş değişikliği var o kadar!

— Ses Tiyatrosunda balerinlik yaptığınız seneleri hatırlıyorum, o zaman da bir hayli başarı sağlıyordunuz. Çok sükse yaptığınızı ben biliyorum da..

— Evet amma raksedip dans gösterileri yapmak beni daha çok sardı ve senelerdenberi de bu işe verdiğim emeğin karşılığını görmeye başladım..

— Memnunsunuz şu halde?

— Hem de nasıl!..

Dans mevzuunda bir otorite olan Semiramis, bugünkü duruma gelmek için ne gibi fedakârlıklar ve gayretler sarfettiğini şu şekilde anlatmaya başladı!

— Dansöz Anayit bir gün bana şunları söyledi:

— Semiramis, güzel kızsın. Hele vücudun hepsinden güzel. Şık ve zarif giyiniyorsun, bu memleketin en iyi balerinisin keza, kabiliyetlisin de, senin dansöz olman faydadan hali değildir. Arzu edersen seni yetiştireyim ve memleket de bir dansöz kazansın!

Ben, bu tavsiyelere uyarak kendisinden dans ve raks dersi almaya başladım kısa bir müddet zarfında bilgimi arttırdım..

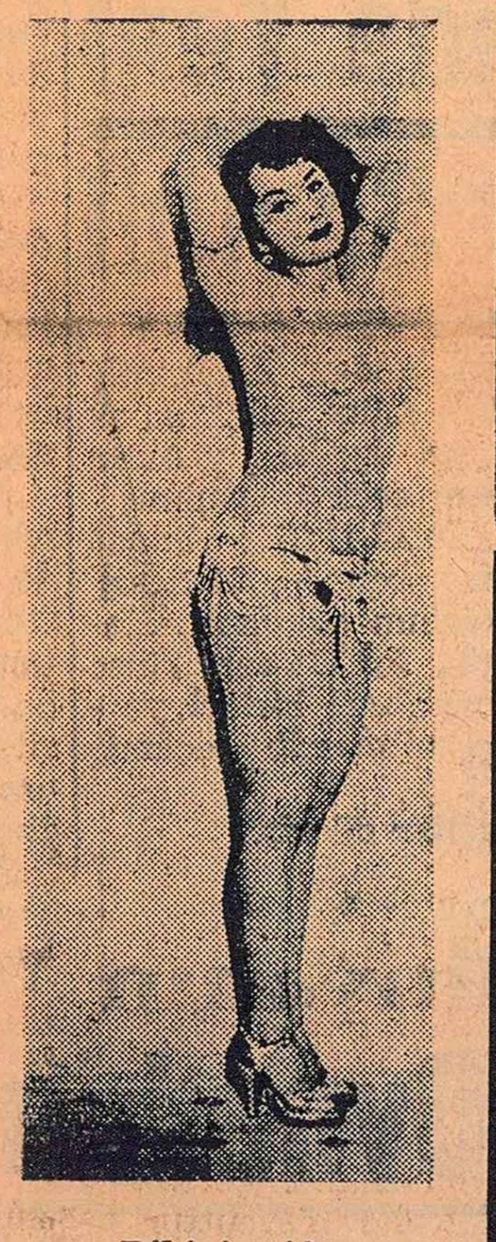
Semiramis burada durdu o zamanki vaziyetini düşündüğü belliydi. Bu hali 3,5 dakika sürdü sonra yeniden anlatmaya başladı:

— Benim dansımı görenler, takdirlerini esirgemeyince şevkim büsbütün arttı ve ben her yerden aranmaya başladım..

Altın dans kostümü aklıma gelmişti sordum:

— Kıymeti 100 bin lirayı bulan altından mamul kos

(Devamı 5. sayfada)

Bikini mi?

Şiir

TALİHSİZ GÖNLÜME

Talihin yok, niye gezersin gönül?..
Bir gülen bulunur, dünyaya değer
Diyerek, kendini ezersin, gönül?!..
Ele dolu, sana ya nasip meğer...

Giyseydin yeterdi kolsuz bir yelek;
Onu bile sana çok gördü felek;
Değmedi ağzına, hattâ bir kelek;
Gelen giden vurur boynunu eğer...

Bazan yağar, bazan esersin gönül..
Feleğe kahreder, küsersin gönül..
Yeşermez ağacın kesersin, gönül..
Dünya gül gülistan, esmesin seher...

Kâzım NARMANLI

AKROSTİŞ

Ruhumla başbaşa kaldığım akşam,
Uykusuz rüyalar içinde bir çam,
Hisarlardan esen rüzgârla donar...

Sarmaşık asması altında bir gül;
Altın ışıklarla süslenen bülbül,
Riya nağmelerle aşkını anar!..

K. T.

Sualler ve cevaplar

Beraber öğrenelim

YUSUF KÖKSAL:
(Ayvansaray Civata fabrikasından)

Sual:

İftiharla okuduğum sendikamızın Maden - İş gazetesindeki imzanızla çıkan yazıdaki başlık, neden BERABER ÖĞRENELİM? Bunu mâna bakımından açıklayın...

Cevap:

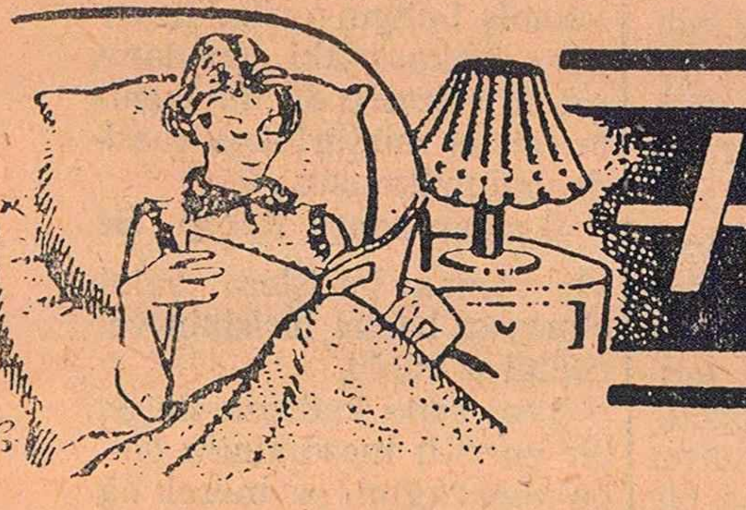
Sayın üye okuyucum, sormuş olduğun sual hakikaten üzerinde merakla durulacak mevzudur. Şurası muhakkak ki hepimiz sanatla ilgisi olan işçileriz. Kimimiz tornacı, kimimiz tesviyeci, kimimiz de tezgâhının başına çalışan işçileriz. Yani kendimizle bizleri ilgilendiren mevzu ve mevzuata pek alâka göstermiyoruz. Fakat şunu söyliyeyim, Fener ve Galatasaray maçına daha çok önem verilmektedir. İşte sendikamız evvelce çıkardığı bültende (sor öğren) süttunu açmıştı. Bu, kendi çapında rağbet gördü ve sorulan sualler cevaplandırıldı. Şimdi adını değiştirdik (Beraber öğrenelim)

(Devamı 5. sayfada)

İSYAN

Yakma!
Ne sigaramı,
Ne de kalbimi..
Bırak, ruhum
Serin, dursun..
Bana aşktan
Bahsetme!..
Kalbimin kapıları,
Riyakâra kapalı..
Bırak beni
Yalnızlığa!..
İstemem
Ne merhamet,
Ne şefkat,
Ne de sevgi!..

Nurettin HOŞGÖR

Hikâye

BİR BELDE UYANIYOR

Yazan: Sadettin ÇULCU

Güneş doğmak üzeredir İstanbul üstüne..

Şehir, kıpırdanmaya başlar yavaş yavaş..

İlk olarak amele tramvayları çıkar depodan.. Ve boş yollarda yeni bir mecra bulmuş su gibi akar hızla.. Vatman "Çan! Çan" larla mahmurluk bozar sanki..

Bir işçi "Dur!" işareti yapar; ceket omuzda, gömleğini iliklerken.. Ani fren sesi ve çan - çanlara Fatma hanım uyanır; "Haydi kalk" der kocasına "Vakit geldi artık.."

Dokumacı Raif fazla mesai yüzünden uykusunu tam alamamıştır amma "kestiririm!" diiye düşünür tezgâh başında biraz. Ve uykunun en tatlı kısmını yatağa terkeder.

Nedime hanım uğur saymaz güneşin üzerine doğmasını.

Hafize kadın tavşan uykusundadır zaten, sabah namazına ezan bitiminde başlar. Ve "erken kalkanın kısmeti açık olurmuş.." der her zaman..

Güneş doğmak üzeredir İstanbul üstüne..

İlk ışıkların karanlıkla mücadelesi alacak bir renk hasıl eder ufukta..

Süt güğümleri ile bir araba geçer caddeden.. Arabacı dizginleri hayvanların sevki tabiisine bırakmış, uykudadır henüz..

Can çekişmededir bekçi düdüğü..

Sabah faslına başlamıştır horozlar..

Birkaç çocuk ceplerine sokuşturdukları kuru ekmekle kahvaltı ederek Babıâli yokuşunu tırmanır gazete alıp, satmak için..

Güneş doğmak üzeredir İstanbul üstüne..

Tanzifat amelesi çoktan başlamıştır işe.

Bir hasta uyanmıştır, belki sanatoryumda..

Tekrar gözünü yumar kendini iyi zannedip yine sevgilisi ile rüyada buluşmak ümidi ile..

Ama ne çare?

Biçare!..

Güneş doğmak üzeredir İstanbul üstüne..

Fakat kahvecinin, muhallebicinin, çorbacının, fırıncının üstüne doğamaz güneş..

Çay demlenmiş, süt kaymak bağlamış, çorba dumanlanmış, ekmek ocaktan çıkmıştır bile..

Bir posta geçer, "kalkın artık!. kalkın artık!" diy.e

Bir çocuk ağlaması duyulur arka sokakta.. Ve mahmur bir ses takip eder onu.. "Eeeee!"

Bir fabrika işçi boşaltır, işçi alır. Nöbet değiştirir istasyonda iki memur..

Sabahçı kahvesinde altı kol iskambil oynar matbaacılar.

Balıkçılar çoktan sarkıtmıştır oltaları suya.. "Yakamoz gözlü yavruların hatırı için ver Allahım!."

Bir rüzgâr eser hafiften..

Kuşlar yeşile âşık..

Aşık bahara..

İstanbul üstüne güneş doğar.

Kur'an okunur Ankara radyosunda..

Bakkala alış evrişe giden Zehra hanım..

Lise talebesi imtihana gitmek üzere bir kere daha göz gezdirir kitaba. "Sabahları zihinler açık olur" derler zira.

Hem "akşamın hayrından sabahın şerri iyidir" elbet.

Bir arabacı hayvanları arabaya koşar. Bir küçük bahçeden "Anne, follukta iki yumurta var!" diye bağırır.

Şehir iyice uyanmıştır artık..

dünkü gibi, yarınki gibi!..

Yeni Yıla girerken

Baştarafı 1 incide)
yor ve iyi neticeler alını yor.

Niçin olmasın?!

Sonra Sendikalar kanununda esaslı değişiklikler yapılarak, işçi teşekkülleri kuvvetli temeller üzerinde tefsirlere mahal gırakmadan bir huzur âbidesi oluyor. Sendikalar kollektif iş akidleri yapabiliyor, işçi mümessilliği müessesesi tarihe karışıyor.

Niçin olmasın?!

Türkiye İşçi Sendikaları Federasyonunun Hür Dünya İşçi Sendikaları Federasyonuna üyeliği hükümetimiz tarafından tasvip edilioyr.

Niçan olmasın?!

İşçilere umumî bir zam yapılıyor. Hususî sektörde çalışan işçilere de ikramiye verilmesi kabul ediliyor.

Niçin olmasın?!

Bütün iş kollarında asgarî ücret tesbit ve tatbik ediliyor.

Nihayet 3008 sayılı İş Kanunu esaslı bir tadile tabi tutuluyor. 13 üncü madde, 12 nci madde ve 72 nci madde ile bir sürü maddeler süzgeçten geçiriliyor.

Niçin olmasın?!

1957 senesinin eşiğindeyiz. Yeni ümitler, taze teşebbüsler. Hepsi bizim için..

Orhan TAŞAN

Mazot sıkıntısı

(Baştarafı 1 incide)
Sendika ayrıca, bu mecburî duruşlar sırasında bazı işçinin ümitsizlikten hesaplarını alıp gittiklerini, yeniden faaliyete geçiş sırasında ise bilhassa işveren müesseselerin giden işçinin yerine yenisini bulmak bakımından güçlük çektiğini, bu sebeple hem işçinin ve hem işverenin mağdur olduklarını işaret etmektedir.

Yorgan Yakanlar

(Baştarafı 1 incide)
tiyacı hissediyorsa ancak, çıkarılan işçileri, mektupla veya gazet ilânı ile geri çağırması icabettiğini ve adı geçen müessese hakkında kanuni takibat açılmasını istemiştir.

Çıkarılan işçilere Türkiye Madeniş Sendikasınca muvakkaten iş temin edilmiştir.

Görünmez Kaza

(Baştarafı 1 incide)
oksijen kaynağı ile açması için kaynakçı Niyaziye götürmüştür. Niyazi kapağın ısınarak gevşemesi için alevi yaklaştırdığı sırada, fıçı birdenbire patlamış, ve fıçıda bulunan sülfrik asit, Niyazinin yüzünü, boynunu, bağrını ve ellerini dirseklerine kadar yakmış, ayrıca ayaklarından da yaralanmıştır.

Hâdiseyi haber alan Madeniş Sendikası derhal harekete geçmiş, sendika reisi Kâmil Türkler, kazazede üyeyi hastahanede ziyaret etmiş ve işyeri ile de görüşmüştür.

Niyazi, 6 çocuk babasıdır çocuklarının büyükleri tahsilde, diğerleri de küçüktür.

Sendika, ailesine gerekli yardımı yapacaktır.

Geçmiş olsun der, şifalar dileriz.

Pirince giderken

(Baştarafı 1. sayfada)
nettarlığımızı bildire -

Migros işçileri

(Baştarafı 3 üncüde)
elimizdeki çalışma nizamnamesinde 48 saat çalışılacaktır, diye yazıyor.

İyi ki durak saati bitti de saatimiz doldu deyip ayrıldılar. Yoksa daha çok dertlerini dökeceklerdi, zaten dasa fazla dinleyecek bende de hal kalmadı, çünkü bana ne şekilde tanıttılar, neler duydum diyerek, onlar yollarına ben de yoluma devam ettik ve içimden artık işiniz kanunun tecellisine kaldı dedim amma inanarak dedim, çünkü kanunun açmadığı kapı, halletmediği dâva yoktur. Migros işçilerininki tamamiyle kanunun evvelden halletmiş ve içersine almış bir dâvadır. Sonunu hep beraber bekliyelim, bekliyelim ama biraz da bağlı bulundukları Gaz ve Motorlu Taşıt işçileri sendikasının da alâkadar olması iktiza eden bu dâvanın üzerinde daha çok çalışmasını temenni ede - lim.

Ruhi YÜMLÜ

Işçi Mevzuu

(Baştarafı 3. Sayfada)
b) Halen işverenden alınan ve bilâhare istihsâl maliyetine intikâl eden primler yok edilmiş olur. Bu suretle işverenin istihsâl kapasitesi, teşebbüs kabiliyeti arttırılır, istihsâl masrafları düşürülür;

c) İşçiden de alınan bu primler, pek tabiî onun ücretine de intikâl ederek, bu ücreti azaltmakta, bu da işçinin istihlâk kabiliyetini düşürmektedir. Bu primler ortadan kalktığı takdirde, işçi ücretlerinde pek tabiî bu primler nisbetinde bir artma olur;

ç) İşçilere satış yapacak bu kooperatiflerin satışları bir nevi tanzim satışı mahiyetinde olacağından, fiatlara istikrar verir;

d) İşçinin temiz madde kullanmasına, temizliğe alışmasına vesile olur;

e) Kendilerine bu kolaylıkları temin eden hükûmete, işçiyi ve işvereni bağlar, hükûmet için bir propaganda vesilesi olur;

f) Her ay İşçi Sigortaları primi olarak tahakkuk eden ve fakat tamamı tahsil edilemeyen 14 milyon liranın tamamının tahsili imkân dahiline girer;

g) İşçinin artan ücreti dolayısiyle, hayat seviyesi yükselir."

Bir iç finansman fonu tesisi hakkında tekliflerde bulunan müellif, kitabına, iş dâvasından başka, mesken ve sporun organizesi dâvalarını da misâl olarak göstermiştir.

iki mümessil

(Baştarafı 1 incide)
messillerinin mümessillik - ten istifa ettikleri takdirde, müessesenin Tophane rıhtımı inşaatında iş vereceğini veya Demir atelyesinde, ücretleri düşürmek suretiyle iş vereceğini bildirmiştir. İşçi mümessilleri de bu teklifleri kabul etmeyince işten çıkarılmıştır.

Kesin uzlaşmada işveren, işyerinin kapanmış olduğunu, mümessil işçiler ise aksini iddia etmiş olduklarından iş, tekrar durumun tesbitine kalmıştır.

Sendikanın yaptığı tetkikata göre Salı Pazarında ki, sahile yakın Antrepo binalarının inşaatı her ne kadar bitmiş ise de hemen bu binaların arkasındaki binaların inşaatı devam etmektedir.

Diğer taraftan bu işçiler,

Cevaplar

(Baştarafı 4 üncüde)
dedik, çüknü, bilmediğimizi biz de size cevap verebilmek için; daha çok bilen, bizlere doğru dürüst cevap verecek kimselere sormak, hattâ lâzım olan kitaplar almak ve onları açıp okumak suretiyle, hem bizler hem de soran arkadaşlarımız tenvir edilmiş olacağız ve beraber öğreneceğiz.

Onun içindir ki başlığa (Beraber Öğrenelim) dedik. Bununla da bendeniz meşgul oluyorum, eksik olmasınlar bilenler bildiklerini esirgemiyorlar. Bazılarını da kitaplardan arayıp bularak sizleri aydınlatmayı kendime vazife edindim. Bu uğurda elimden geldiği kadar çalışacağıma arkadaşlarıma söz vermiş vaziyetteyim, selâmlar..

TODORİ HOCAPULOS:

Sual:

Pasif korunma kursları - na gidenlerin saatleri kesilir mi?

Cevap:

27.6.938 tarih ve 3502 sayılı (Hava taarruzlarına karşı korunma kanunu) ve buna istinaden çıkarılmış bulunan nizamnamelerin alâkalı hükümlerine göre, pasif korunmaya hazırlık için yapılan staj çalışmaları na çağırılanlara, işten kaldıkları müddetlerin ücreti, işyerlerince ödenir, yani, bu sebeple işçinin işinden kaldığı müddetler için, ücretten bir indirme veya kesinti yapılamaz. Aksi salde derhal sendikaya müracaat edilmelidir.

Kâzım NARMANLI

İşçi Sağlığı

(Baştarafı 2 ncide)
mî hastalıklar)

Yalnız bunların doğuş ve oluş sebepleri ile korunma ve tazmin hususlarına geçmeden evvel, umumiyetle hepsinin de doğuş ve oluş sebeplerini teşkil eden bazı mazarratlarla işyeri umumî şartlarını ve en mühim noktayı teşkil eden işçinin işe giriş anındaki (İş insan) iş iile işçi faktörlerinin adaptasyonunu tetkik ve izah edelim.

6 — İşyeri atmosferi,

a) Tozlar:

Temiz havanın insan sıhhati üzerinde fayda cihetinden ne derece müessir olduğu malûmdur. Böyle olmakla beraber teneffüs etmekte olduğumuz hava içersinde çeşitli tozlar mevcuttur. Bu çeşitli tozlar çok zaman bir kısım hastalıkların oluş sebeplerini teşkil ederler. Bu sebeple tozlar, yukarıda bahsini ettiğimiz mevzuat içersinde mühim yer işgal etmişlerdir.

(Parlayıcı, patlayıcı, tehlikeli ve zararlı maddelerle çalışan işyerlerinde alınacak tedbirler hakkında tüzüğün 2 nci maddesinin b) bendinde toz terimi, kömür hububat, madenler, maden cevherleri, maden ocaklarından çıkarılan taşlar ve ağaçlar gibi uzvi veya gayri uzvi maddelerin doldurulma ve boşaltılmaları, delinmeleri, taşa tutulmaları,

MADEN - İŞ
15 günde bir Cumartesi günleri çıkar.
29. 12. 1956 Cumartesi
İçtimaî — İktisadî — Magazin gazetesidir.
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü:
(Maden-İş Sendikası adına)

Hikâye

Genç kadın biraz evvel aynanın karşısına geçip de kendisini uzun uzun seyrederek sol gözünün üstüne düşen sarı kâhkülünü sinirli bir hareketle arkaya devşirdi. Sigarasını yakarak hınçınca ayağa kalktı ve odanın içinde gezinmeğe başladı. Şu anda hiç de maddiyata kıymet vermiyordu: keşke ruhi bakımdan tatmin edilseydi de fakir bir bahçıvan karısı olsaydı. Zaten o, küçükten beri daima aşkı izdivaçta değil, izdivacı aşkta bulmak ister ve bir

Kıskanç Koca

Nurettin HOŞGÖR

gün evlenirse muhakkak sevişerek bir yuva kurmayı tahayyül ederdi. Bu düşüncelerle gözleri doldu ve boğazına bir hıçkırık düğümlendi. Gûya bugün de Pazar! Akşam kocasına bugün sinemaya götürmesi için az mı ısrar etmişti. Yine o her zamanki gibi:

— Aman karıcığım, yavrukuşum! ne yapacaksın sinemayı? Sigara dumanları, pis hava, gürültü, patırdı üstelik de sıhhatin bozulacak" gibi sözlerle yine atlatmıştı. Buna sebep olarak aklına her türlü şey geliyorsa da bunların en makulü olarak (kocasının kıskançlığına) hükmediyordu. Hattâ çoktandır bunun böyle olduğuna kani idi: Sabahları daireye gittikten sonra her gün belli olmıyan saatlerde eve telefon ederek âdeta kendisini kontrol ediyordu. Nasılsın cicimle başlıyan bu mükâlemeler, kim var? kim geldi? kim gitti? Biraz evvel telefon etmiştim çıkmadın, bir yere mi gitmiştin ve akşama birşey istiyor musun gibi suallerle neticenirdi. İlk zamanlar buna, kocası tarafından fazla sevildiğine atfederek kızmak şöyle dursun gizlice memnun bile oluyordu. Fakat her ne olursa olsun bir kocanın haftada, onbeşte bir karısını sinemaya veya tiyatroya götürmiyecek kadar kıskanç olması affedilemez.

Pencerenin önüne geldi hafif hafif yağmur çiseliyordu. Dışarıda sanki herkes bir haftalık çalışma acısını çıkarıyormuş gibi dört bir tarafa doğru kaynaşı - yordu. Bu haksızlıktan mütevellit içindeki isyaniyle ani bir karar verdi: Gitmek. Hem de yalnız bir yere değil iki sinemaya birden: Gazetenin ilânlar sahifesinde

karardı. Alelacele çikolatalı bisküiler ve sıcak bir çayla hafif bir kahvaltı yaptı.

taksiye atladığı gibi kendini sinemada buldu. İçerde fazla beklememesine rağ - men kocasının yokluğunu acı ile sissetti. Hiç de yalnız sinemaya gitmediğinden içinde tuhaf bir gariplik hissetti. Biraz sonra ışıklar sönerek ilkin muhtelif müesseselerin ve satılmayan gazetelerin reklâmları yapıldı Dünya havadislerinden sonra da film başladı. Büyük bir operayı gösteriyordu: Sahne, localar, davetliler, velhasıl her şey insanın gözünü kamaştırıyordu. Bu arada opera binasının kapısında muhteşem bir saray arabası duruyor, üzerlerinde devrin tuvalet ve elbiseleriyle iki çiçek manzarası arzeden bir çift çıkıyor! Oh, ne güzel kendisi bir türlü saadete erememişti. Tam da sırasıydı ya.. — Öndeki sırada seyircilerden bir çift başbaşa verdikleri için perdeyi görmesine mani oluyorlardı — bunlara da gıpta ederek içini çekti ve yandaki koltukların birine ilişe - rek filmi seyretmeğe koyuldu. bir yandan da ya kocam kendisinden habersiz ve yalnızca geldiğimi öğrenirse ne der. Derhal bu mânasız düşünceyi kafasından atarak filmi takip etmeğe başladı. Biraz sonra beş dakikalık istirahatle ışıklar yanınca gözleri bir noktaya takıldı. Demin başbaşa vererek film seyreden çiftin erkeği kendi kocası değil miydi?!..

NOT: Gazetemizin ikinci sayısında İşsizlik Arkadaşım isimli hikâyenin yazarı Nurettin Hoşgördü.

Yasak Kalkmalı

(Baştarafı 1. sayfada)
bilhassa, hükûmet üyeleri, halka karışmış, halkla beraber olmuştu.

Bizim bildiğimiz, Demokrasi rejimini kabul etmiş memleketlerde, memleketin dış ve iç emniyeti ile ilgili, ordu veya emniyet dairelerinden gayri dairede "yasak" olmamalıdır ve olamaz. Hattâ, mutlaka yasağın icabettiği bu yerlerde bile, memleketimizde bugün yasak, mânası itibariyle, mümkün olduğu kadar kaldırılmış ve yerine daha yumuşak ve mülâyim esaslar konulmuştur. Kaldı ki, memleketin dış ve iç emniyeti ile hiç alâkası olmıyan ve bilhassa, İstanbul gibi halkın ekseriyeti ni işçinin teşkil ettiği bir ülkede, Bölge Çalışma Müdürlüğünde, soğuk bir his veren "yasak"ın tatbiki hiç de uygun değildir.

Maamafih, bizim görüşümüz objektiftir. Hususî mahiyette bazı mecburiyetler varsa, mevcudiyetinden haberdar değiliz.

Önce hayret ettik; sonra üzüldük!

Hele memurların: "emir aldık, söyliyemem, müdüre sorun" diyerek (çat) diye telefonu kapamaları...

Alâkalıların en kısa zamanda, bu meseleyi halletmelerini temenni ederiz...

Semiramis

(Baştarafı 4 üncüde)
tümünüz bir hayli sükse yapmış. Bu aklınıza nere - den geldi?

— Böyle biir şeyi uzun zamandanberi arzuluyor - dum. Nihayet fikrimi anneme açıkladım, makul buldu. 197 Reşat altından müteşekkil bu kostümü yaptırarak ilk defa olarak Ses Tiyatrosunda sahneye çıktım.

— 197 altından müteşekkil dans kostümünüz siz dans ederken ağırlık yapmıyor mu?

— Oluyor ama ben alıştım. Sonra bu kostümle her zaman dansetmiyorum ki!

— Herhalde diğer dansözler çok kıskanıyorlardır?

— Bu fena bir itiyat, halbuki ben hiç kıskanç değilim, halbuki, dans kostümün taslağını giyen beni kıskanıyormuş!. .

Semiramis bu mevzuda oldukça hassas, kıskançlık mefhumuna pek ehemmiyet verdiği de yok. Kıskançlık gösterenler için şöyle

İşçilerin oynadığı rol

ların boş ümitleri üzerine kurmuşlar ve bunları da serbest dünyaya genişletmek arzusundadırlar.

Bizim bu meselelere olan cevabımız nedir? Serbest işçilerin buna diğerleri meyanında bir cevabı vardır; — bu da atom enerjisinin, insanlığın faydasına kullanılmasıdır — insanlığın yok edilmesi için değil, fakat insanlara fayda ve inkişaf sağlamak için..

Bir kaç ay evvel, Hür İşçi Sendikaları Enternasyonal Konfederasyonu, atom enerjisinin sulh gayeleriyle kullanılması hususunda bir işçi sendikaları konferansı toplamıştı. Bu konferans, ekonomik bakımdan inkişaf etmemiş memleketlerde atom enerjisi endüstrisinin sulhçu gayelerle inkişafı için ve böylece halkının hayat standardının yükseltilmesi için, bu memleketlere kâfi malî ve teknik yardım istemişti.

Atomu parçalamakla, çölleri ekilebilir arazi haline, coşkun selleri faydalı nehirler haline getirmek ve sonsuz bir talep mevcut olan yerlere, hudutsuz bir refah getirmek — bilhassa inkişaf etmemiş memleketlerde — mümkün olduğunu gördüğümüzden, biz, dünyadan bu işleri cesaretle, yaratıcılıkla ve enerjik olarak yapmasını ve demokratik müessesemizin temellerini sarsmağa uğraşan ve bizi korkutan ve tehlikeye sokan gölgeleri bu dünyadan yok etmesini istemekteyiz.

Hür işçiler, ancak hayatta bulunabilmeyi insanlık için gayri kâfi bir gaye saymaktadırlar. Eğer gayemiz, yalnız hayatta olmak olsaydı, sendikacılık hareketi olmazdı. Biz, daha iyi yaşamak hayalini kurduğumuzdan, halkımızın erişemiyeceklerini farzettikleri gayelerini daima gözönünde tuttuğumuzdan, ilerlemiş ve bu gayelere — günde sekiz saat çalışma, hastalık ve ihtiyarlığa karşı emniyet temin eden bir hayır programı, garanti edilmiş senelik ücret ve her şeyden üstün olmak üzere, çalışan kimselere kıymet verilmesinin temini — varmış bulunuyoruz.

İlerlemeğe devam edelim. En büyük sulh müessesesi olan Birleşmiş Milletleri ve onun hususî şubelerinin kuvvetlenmesini temin edelim. Müdafaamızı kuvvetli tutalım. Sulhu koruyabilmek için, kuvvetli olmalıyız.

Ayni şekilde de, hür işçileri kuvvetli bulunduralım. Hür işçiler, hür dünya demektir. Dünyanın hür işçileri, daha iyi bir dünya, sulh dolu bir dünya yaratmak için, and içmişlerdir.

Biz, harbin ve buhranın viranelerine mukavemet ettik ve hepsini yeniden inşa ettik. Diktatörlüğe muka-

İŞYERLERİNDEN RÖPORTAJLAR

İşçi ve işverenin memnun olduğu Müessese:

Ayvansaray Cıvata Fabrikası

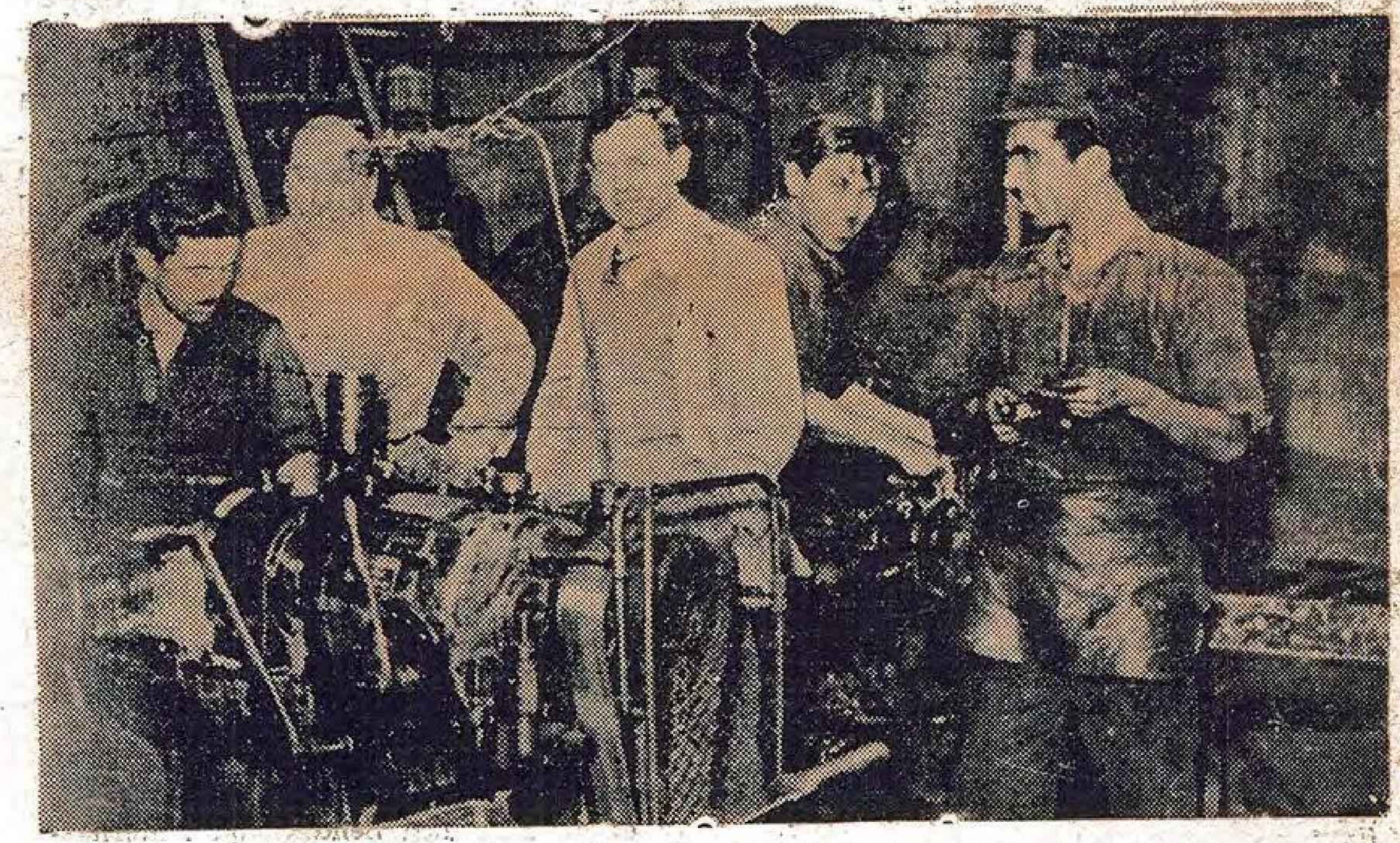
Memleket ihtiyacının o/o 80 nini Karşılıyor

Tabiî yaratılış itibariyle İstanbulun en güzel yerleri, Adalar, Boğazın kıyı sahilleri ve hepimizin bildiği gibi Haliç sahilleridir.

Eskiler çok iyi bilirler, dünyanın pek nadir köşelerinden olan Haliç ve onun, tepelerin arasına doğru devamı veya daha doğrusu başlangıcı olan Kâğıthane, eylenmesini çok iyi bilen atalarımızın belli başlı mesire yerlerinden idi.

Fakat, bugün bu güzel koy'un, Haliçin her iki tarafını çeşit çeşit fabrikalar kaplamıştır.

İşte Eyüp semtinde Ayvansarayda 26 seneden beri kendi halinde çalışmakta olan, ve bugün memleket ihtiyacının yüzde 80 ini karşılamakta olan Cıvata fabrikası da bunlardan birisidir.

İşçiler iş başında.. (Fabrika Müdürü de araalrında)

Müessese 1930 senesinde kurulmuş ve (Ticaret Sanayii ve Demir İşleri T.A.Ş) tarafından işletilmektedir.

Müessesenin genç müdürü ve aynı zamanda ortaklardan Mustafa Gençsoy, bizi gülerek karşıladı:

"Sizler buralara da gelir miydiniz?" diye âdeta sendikaya sitem etti,

Madeniş gazetesi adına kendileri ile röportaj yapmak istediğimizi öğrenince "memnuniyetle" diyerek neşe ile karşıladı ve suallere cevap verdi:

— Fabrikamız günde 8 saat çalışmaktadır. Günlük istihsal 10 tondur. Bugünkü bu 10 tonluk istihsal, esas kapasite değildir. Fabrikanın yarısı çalışır vaziyette. Bugün ham madde olarak doğrudan doğruya Karabük işlemekteyiz. İçerisinde bulabilirsek Avrupa da olur. Bugünkü çalışma ile memleket ihtiyacının yüzde 80 ini karşılamaktayız.

Genç ve enerjik müdür, gayet samimiyetle izah etmekte idi.

Fabrikayı dolaşırken gördük; hakikaten, müessesenin mühim bir kısmı çalışmıyordu.

Müessese kuruluş itibariyle kısım kısım bölmelerden müteşekkil.. Oldukça geniş bir sahaya da kurulmuş.

Gözlerimizle işçi mümessillerini aradık. Hakkı Nart hasta imiş. Onu göremedik üzüldük. Şevket Şenova ise işinin başında, bir lâhza dahi ayrılmak istemediği halinden belli.. Remzi Dikova ise, onu biz de henüz tanımıyoruz. Kendisi sendikalı bile değilmiş, üzüldük.

Müessesenin en esk işçisi Hamdi Bulut usta.. Şimdi ustabaşı muavini olmuş. Saatte 91 kuruş alıyor. 3 çocuk babası.

17 senelik kıdemli olması sebebiyle ücretinin azlığı nazarı dikkatimizi celbetmiş ve bu müdür Mustafa bey tarafından yüz ifademizden anlaşılmış olacak, derhal izah etti:

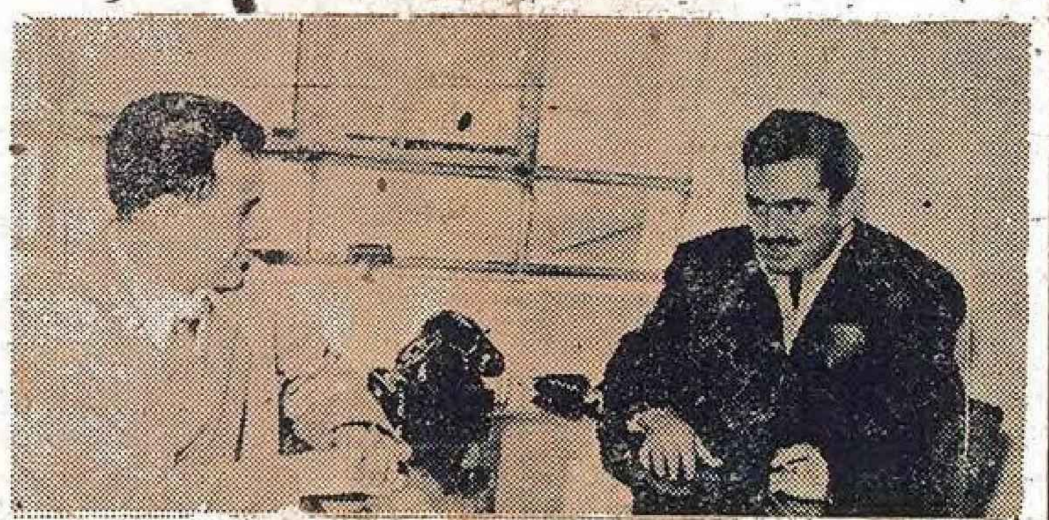
"Bizde asgarî saat ücreti 70, azamî 200 kuruştur. Bundan başka bütün işçiye prim veririz.

— Prim hususunda esas tuttuğunuz kıstas nedir?

— Bizde iki türlü prim vardır: Sabit prim; bu değişmez. Bir de imalât primi. Bu suretle esas haftalığından çok prim alanlar bile oluyor. Hamdi Bulut usta da, haftada ortalama 40 lira prim alır. 100 işçiye haftada 1700 lira prim dağıtıyoruz.

Çok mühim bir meseleyi konuşuyorduk. Öğrendiğimize göre müessese işçilerin her makul dileğini mümkün olduğu kadar yerine getirmiye çalışıyordu.

Sosyal yardım mevzuuna gelince, işçilerden Kâzım Narmanlı (Sendikanın ikinci başkan vekili) genç müdürün izahatını fazlası ile teyit ediyordu.

Kemal Türkler fabrika müdürü ile konuşuyor..

Müessese her sene işçilere belli bir esasa göre ikramiye vermektedir.

6 aya kadar kıdemli işçilere 3—4 günlük, 1—2 senelik işçilere 1 haftalık, 2—4 senelik işçilere 10 günlük, 4—7 senelik işçilere 15 günlük, 7—10 senelik işçilere 20 günlük, 10 senelikten yukarı işçilere 1 aylık tutarında ikramiye veriliyor.

Bundan başka günde 90-100 kuruşluk yemek veriliyor. Ekmek ise tahdit edilmemiş, işçi istediği kadar alıyor. Haftada bir gün olmak üzere Cuma günleri tatlı verilmekte, tatlının iki güne çıkarılmasını temenni ediyoruz. Samimiyet yuvasının sahip ve idarecileri herhalde bizi kırmıyacaklar.

Onu unutmayalım: işçiler ile işveren arasındaki bu samimiyet ve bağlılık, diğer taraftan işçiler arasında da kendini göstermiş: 30 işçi birleşerek bir istihlâk kooperatifi teşekkül ettirmişler. Ortaklar haftada 5 şer lira vermek suretiyle yavaş yavaş birikmiş paraya da sahip olmuşlar. Şimdilik kooperatif 4500 lira sermaye biriktirmiş, dışardan ortak almamışlar. Üyeler kendi aralarında alış veriş yapıyorlar.

Hem ucuz ve temiz gıda temin gıda temin ediyorlar hem de kendi paraları birikiyor ve faizle fazlalaşıyor Biir zamanlar kooperatif fabrikanın kileri haline gelmiş. Müessese işçilere vermekte olduğu yemeğin bütün malzemesini kooperatiften temin ediyor. Kooperatif her türlü gıda maddesi satmakta..

İşte birlik ve beraberliğin ve daha doğrusu işçi - işveren anlaşmasının pek güzel bir nümunesi..

Müessese kaynakçılara ve ocakçılara günde yarım kilo yoğurt vermektedir. Yoğurdu da kooperatiften temin ediyorlar.

Kâzım Narmanlı, "Allah müessesemizden razı olsun; bir dediğimizi iki etmezler. Biz de makul şeyler isteriz, diyor. Ve ilâve ediyor: "zam hususunda müddet dahi beklemezler, çalışana her zaman zam yaparlar. İş elbisesi gözlük, ayakkabı, önlük gibi şeyleri ise vaktinden evvel verirler."

Küt, küt.. çalışan makinelerin arasında dolaşıyor bazen işçilerle konuşuyoruz.

Yalnız fabrikanın bazı kısımlarında, vantilâtör ve aspiratör cinsinden havalandırma tertibatı ve mehfezler olsa diye düşünüyoruz.

Kazaların çok olup olmadığı sualimize gene Müdür Mustafa Gençsoy cevaplandırıyor:

— Bizde kazalar çok olmaz, diyor. Nadiren olan kazalar ekseriya dalgınlıktan olmaktadır ve ilâve ediyor: Biz çocuklardan memnunuz diyor, ellerinden geleni yapıyorlar, Biz de aynı şekilde mukabele etmiye çalışıyoruz. Daima böyle olmasını da temenni ediyoruz.

İşçinin memnun, işverenin memnun olduğu müessesede biz de memnun ayrılırken, ilk gelişimizdeki sitemini tekrarlıyor:

— Bu son olmasın, sık sık sizleri gene bekleriz.

Fabrikanın bir köşesi..

Varol ihtilâfının KESİN UZLAŞMASI YAPILDI

Galata Kemeraltı caddesinde kurulu Varol Karyola fabrikası ile Madeniş Sendikası arasında, ücretlere yüzde 40 nisbetinde zam yapılması hususunda çıkmış bulunan toplulukla iş ihtilâfının kesin uzlaşması yapılmış ve ihtilâf İl Hakem Kuruluna intikal etmiştir.

İşveren 6 maddelik bir müdafaaname arzetmiş, ve ham madde sıkıntısını ileri sürerek zam yapamıyacağını bildirmiştir.

Adı geçen müessese ile Madeniş sendikası arasında geçen sene çıkan toplulukla iş ihtilâfının kesin uzlaşmasında anlaşmaya varılmış ve bütün işçilere günde seyyanen 100 kuruş zam yapılmıştı.

İlgililer, bu sefer de anlaşma ümit ettiklerini, ancak bazı küçük, ehemmiyetsiz sebepler dolayısiyle, işveren ile işçi arasında hafif bir gerginlik olduğunu, kısa zamanda sendikanın bu meseleyi de halledeceğini bildirmektedirler.

Türmason ihtilâfı il Hakem Kurulunda

Eyüp Bahariyede kurulu Türmasan çivi fabrikası işçilerinin 37 imzalı dilekçeleri dolayısiyle, Madeniş Sendikası ile işveren müessese arasında, bir toplulukla iş ihtilâfı çıkmıştır.

Son yapılan kesip uzlaşma toplantısında, Sendika temsilcileri, ücretlere yüzde 50 nisbetinde zam yapılması hususunda durmuşlardır. Fakat, işveren ham madde sıkıntısını ileri sürerek zam vermek istemediğinden ihtilâf, İl Hakem Kuruluna intikal etmiştir. Buna rağmen, sendika ile işveren müessese arasında kısa zamanda bir hayırlı anlaşma vuku bulacağı zannedlimektedir.

Mümessil Seçimi

Bakırköyde kurulu Dever Teknik müessesesi işçileri Madeniş Sendikasına müracaatla, işyerlerinde işçi mümessili bulunmadığını ve işçi mümessili seçimi yapılmasını istemişlerdir. Durumu tetkik eden Sendika, işçilerin dileğini haklı görmüş ve işçi mümessili seçimi için faaliyete geçmiştir. İşveren hiçbir kanuni muameleye lüzum görmeden, ustabaşıyı mümessil yaptım deyivermişse de sendika bunu kabul etmemiş, kanunî şekilde seçim yapılmasını istemiştir.

Önümüzdeki günlerde İşçi mümessili seçimi kanunî şekilde yapılacaktır.

Verilmeyen Zamlar

Türkiye Bakır Endüstrisi A.Ş. nin Topçularda kurulu Bakır tel çekme fabrikası işçi mümessili Nureddin Kalpcan'ın işten çıkarıldığını ve Hakem Kurulu kararı ile tekrar işe iade edildiğini bildirmiştik.

Bu sefer Nureddin Kalpcan, tekrar Madeniş Sendikasına müracaat ederek, geçen ihtilâf anlaşmasına göre alması gereken zammın henüz verilmediğini ve bu biriken zam paralarını istediğini, bundan sonra da ücretinin zamlı şekilde tahakkuk ettirilmesini bildirmiştir.

Sendika derhal meseleyi ele almış ve alâkalılara müracaata karar vermiştir.

Kanun Tadil Lâyihalar Çalışma Encümeninde

İşçi Sigortaları Kurumu faaliyetiyle ilgili, ihtiyarlık sigortası, iş kazalariyle meslek hastalıkları ve analık sigortası, hastalık ve analık sigortası kanunlarını tadil eden lâyihalar Büyük Millet Meclisine tevdi olunmuştu.

Çalışma encümenine sevkedilen bu lâyihalardan 5417 sayılı İhtiyarlık Sigortası kanunu yerine kaim olacak malûliyet ihtiyarlık ve ölüm sigortaları kanunu lâyihasının görüşülmesine Kasım ayının sonlarında başlanılmıştı.

Lâyihanın heyeti umumiyesi üzerindeki müzakerelerden sonra maddelere geçilmiştir. Halen maddelerin müzakeresi devam etmektedir.

Magazin 4. Sayfadadır